

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПРАКТИКУМ

підготовки магістра

спеціальності 016 Спеціальна освіта

за спеціалізацією 016.02 Корекційна психопедагогіка

освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка»

Луцьк – 2024

Силабус освітнього компонента «Корекційно-реабілітаційний практикум» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Корекційна психопедагогіка), за освітньою програмою Корекційна психопедагогіка.

Розробник: Брушневська Ірина Миколаївна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Кузава І.Б.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

(Кузава І.Б.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	<u>Галузь знань</u> 01 Освіта / Педагогіка <u>Спеціальність</u> 016 Спеціальна освіта <u>Спеціалізація</u> 016.02 Корекційна психопедагогіка <u>Освітньо-професійна програма</u> <u>Корекційна психопедагогіка</u> <u>Освітній рівень</u> другий (магістерський)	<u>Вибірковий</u>
Кількість годин / кредитів <u>120 / 4</u>		Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>3-й</u>
ІНДЗ: є		Лекції <u>4 год</u>
		Практичні <u>6 год</u>
		Самостійна робота <u>96 год.</u>
	Консультації <u>14 год.</u>	
		Форма контролю: <u>залік</u>
Мова навчання		<u>українська</u>

II. Інформація про викладача

ППП Брушневська Ірина Миколаївна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: 0508762003, Brushnevsk.Iryna@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус освітнього компонента «Корекційно-реабілітаційний практикум» є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти на основі освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Корекційна психопедагогіка) денної форми навчання. Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Вивчення освітнього компонента «Корекційно-реабілітаційний практикум»

спрямоване на формування професійної компетенції здобувачів вищої освіти, їхньої готовності до організації корекційно-реабілітаційної роботи з дітьми (особами), що мають комплексні порушення психофізичного, інтелектуального та мовленнєвого розвитку, облаштування корекційно-розвиваючого освітнього середовища, вибору та використання методичного і технічного забезпечення, здійснення корекційно-педагогічної діяльності у закладах освіти, охорони здоров'я та соціального захисту.

2. Пререквізити

Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Теоретичні аспекти виявлення та компенсації мовленнєвих порушень», «Теорія та методика навчання і виховання дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями (дошкільний та шкільний вік)», «Актуальні проблеми та методологія досліджень у спеціальній та інклюзивній освіті», «Корекційна робота з дітьми з комплексними порушеннями в умовах спеціальної та інклюзивної освіти», проходження професійно-орієнтованої практики на посаді вчителя-дефектолога у закладах дошкільної та загальної середньої освіти, інклюзивно-ресурсних центрах.

Постреквізити. Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для подальшого вивчення ОК «Психолого-педагогічний супровід навчання дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями», проходження професійно-орієнтованої практики на посаді вчителя-логопеда у закладах дошкільної та загальної середньої освіти, інклюзивно-ресурсних центрах, переддипломної практики, написання кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти професійної компетентності, зокрема таких її складових, як предметна компетентність (співвідношення теорії з педагогіки, логопедії, корекційної психопедагогіки, тифло- та сурдопедагогіки, психології, спеціальної психології та інших дисциплін із реаліями корекційно-педагогічного процесу), методична компетентність (накопичення досвіду використання існуючих методик вивчення та навчання осіб, що мають мовленнєві, інтелектуальні та комплексні порушення психофізичного розвитку).

Завдання освітнього компонента:

✓ – формування здатності планувати та організовувати професійну діяльність з урахуванням структури порушення, актуального стану та особливостей психофізичного розвитку осіб з ООП, а також їхніх потенційних можливостей;

✓ реалізація особистісно-орієнтованого підходу до навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку різного ступеня, розладами аутичного спектру, комплексними порушеннями психофізичного розвитку;

✓ формування у здобувачів вищої освіти умінь та навичок організації вивчення мовленнєвої, моторної та когнітивної функцій, пізнавального та психоемоційного розвитку;

✓ формування вмінь і навичок диференціальної діагностики та індивідуального підходу до корекції мовлення при різних порушеннях;

✓ освоєння основних методів та напрямків дослідження і корекції моторних, сенсорних, когнітивних функцій і мовлення при вивченні дітей з комплексними порушеннями у розвитку;

✓ формування навичок планування, організації та проведення різних видів корекційно-розвиткової діяльності вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда в умовах групи компенсуючої спрямованості ЗДО (індивідуальні, фронтальні, підгрупові заняття; консультації для вихователів та батьків), ЗЗСО з інклюзивним навчанням, НРЦ;

✓ використання технічних засобів навчання, інформаційних та комп'ютерних технологій у корекційно-реабілітаційному процесі;

✓ встановлення контакту з батьками дітей з порушеннями психофізичного розвитку, надання їм допомоги в сімейному вихованні.

Результати навчання (компетентності)

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка» у ході вивчення освітнього компонента «Корекційно-реабілітаційний практикум» у здобувачів вищої освіти необхідно сформувати загальні і фахові (спеціальні) компетентності, а саме:

Результати навчання (компетентності):

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

Результати навчання (РН):

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

Soft skills(т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольо-оцінювальні; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек-ції	Прак-тичні	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Загальні питання корекційно-реабілітаційної роботи						
Тема 1. Система корекційно-реабілітаційної роботи в спеціальній освіті. Характеристика сутності корекційно-реабілітаційної роботи.	24		2	20	2	ДБ, РМГ/ (макс. кількість балів за практ. заняття – 30)
Тема 2. Первинні та вторинні порушення психофізичного розвитку дітей. Соціально-біологічні передумови формування особистості з	23	2		18	3	ДС, РМГ, ІРС

порушеннями психофізичного розвитку.						
Тема 3. Корекційно-педагогічна робота в системі інтегрованого навчання. Комплексний підхід до корекційно-реабілітаційної роботи в дошкільному закладі. Модель комплексної системи корекційно-реабілітаційної допомоги дошкільникам.	23	2		18	3	ДС, РМГ, ІРС
Разом за модулем 1	70	4	2	56	8	30
Змістовий модуль 2. Методика корекційно-реабілітаційної роботи						
Тема 4. Новітні методи в корекційно-освітньому процесі. Досвід застосування корекційно-реабілітаційних практик Польщі, Словачії, Румунії. Використання особистісно орієнтованих інноваційних технологій.	25		2	20	3	ТР, РМГ, ІРС \30
Тема 5. Система корекційно-педагогічної роботи з дітьми з різними категоріями психофізичних порушень. Організація та планування корекційно-реабілітаційної роботи.	25		2	20	3	ДС, РМГ, ІРС \30
Разом за модулем 2	50		4	40	6	60
Всього годин / Балів	120	4	6	96	14	90
ІНДЗ						10
Всього годин / Балів	120	4	6	96	14	100

Примітки: ¹ / Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

² / *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Тема	Кількість годин
1. Система корекційно-реабілітаційної роботи в спеціальній освіті. Характеристика сутності корекційно-реабілітаційної роботи. 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу: а) Ознайомитись зі змістом основних нормативних документів спеціальної освіти дітей з особливими потребами в Україні (Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про охорону дитинства», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», виписати статті, що стосуються освіти дітей з особливими потребами. б) Написати реферати на теми: «Вальдорфська школа», «Кемпхільські школи», «Рудольфа Штайнера», «Школа Марії Монтессорі», «Педагогіка Софії Русової». 2) Підготовка до практичного заняття.	20
2. Первинні та вторинні порушення психофізичного розвитку дітей. Соціально-біологічні передумови формування особистості з порушеннями психофізичного розвитку. 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Прочитати і законспектувати чотири роботи із збірника «Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі» (на вибір). https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Korekciyno-reabilitaciyna.pdf 3) Провести аналіз вищеназваних робіт у вигляді схем-таблиць та додати своє особисте ставлення до проблем, що в цих роботах піднімалися 4) Підготовка до практичного заняття.	18
3. Корекційно-педагогічна робота в системі інтегрованого навчання 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготувати по підгрупах мультимедійну презентацію на тему: «Система корекційно-педагогічної роботи в системі інтеграційного навчання». 3) Підготуватись до захисту презентацій у вигляді науково-практичної конференції (в рамках однієї групи). Підготовка до практичного заняття.	18
4. Новітні методи в корекційно-освітньому процесі. Досвід застосування корекційно-реабілітаційних практик Польщі, Словачії, Румунії. Використання особистісно орієнтованих інноваційних технологій. 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Розглянути закономірності розвитку творчих процесів в онтогенезі, їх значення для становлення різних видів діяльності та формування особистості. Ознайомитись з основними напрямками розвитку творчого мислення, можливостями їх використання в роботі з різними категоріями дітей з особливими потребами. Підготувати презентації: «Новітні методи в корекційно-освітньому процесі. Досвід застосування корекційно-реабілітаційних практик Польщі, Словачії, Румунії».	20
5. Система корекційно-педагогічної роботи з дітьми з різними категоріями психофізичних порушень. Організація та планування корекційно-реабілітаційної роботи. 1) Самостійне опрацювання теоретичних основ матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття:	20

а) Зробити огляд журналу «Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання» («Дефектологія», «Корекційна педагогіка», газети Дефектолог» (за вибором студента) за один рік (будь-який, починаючи з 2019р.) за планом: – проблеми, на які в даному році було звернено увагу дослідників; – анотації п'яти найбільш цікавих публікацій; – висновок про практичну значущість журналу для педагогів, які працюють з дітьми з порушеннями розвитку. б) Підготувати реферат з напрямками корекційної допомоги дітям з раннім дитячим аутизмом.	
Разом	96

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (навчальний проект)

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Вид – науково-практичний проєкт «Корекційно-реабілітаційні практики в системі роботи з дітьми із ООП».

Критерії оцінювання ІНДЗ

Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	1
Обґрунтоване розкриття змісту, форм та методів роботи з дітьми, які мають порушення мовленнєвого розвитку.	6
Творчий підхід до виконання ІНДЗ	2
Якість оформлення роботи	1
Разом	10

6. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Корекційно-реабілітаційний практикум» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень студентів. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього

компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, **100**.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може

відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль знань здобувачів освіти з ОК «Корекційно-реабілітаційний практикум» здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом освітнього компонента «Корекційно-реабілітаційний практикум» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів, як правило, – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100.

Питання до заліку

1. Дайте визначення поняттю «дитяча реабілітація».
2. Розкрийте сутність системи корекційно-реабілітаційної роботи в спеціальній освіті.
3. Назвіть новітні методи в корекційно-освітньому процесі.
4. Розкрийте відмінність корекційної педагогіки від загальної педагогіки.
5. Визначте предмет і об'єкт дослідження в корекційній педагогіці.
6. Опишіть основні завдання спеціальної педагогіки.
7. Перерахуйте галузі корекційної педагогіки та дайте їм характеристику.
8. Назвіть специфічні завдання, що вирішують спеціальні освітні корекційні заклади.
9. Перерахуйте синоніми до терміну «діти з обмеженими можливостями».
10. Розкрийте зв'язок корекційної педагогіки з іншими науками.
11. Дайте визначення поняттю «порушення розвитку».

12. Наведіть приклади складних порушень.
13. Назвіть відмінність первинних порушень від вторинних.
14. Назвіть групи порушень або патологій, що виділяють в залежності від часу впливу несприятливого чинника.
15. Назвіть патологічні чинники, що можуть діяти на організм дитини в пренатальний період.
16. Перерахуйте причини натальної патології.
17. Назвіть несприятливі чинники, що можуть викликати порушення розвитку організму дитини після народження.
18. Сформулюйте основне завдання корекційно-реабілітаційної роботи.
19. Перерахуйте принципи організації мережі спеціальних установ.
20. Назвіть головну мету навчання і виховання нетипової дитини.
21. Охарактеризуйте систему профілактичних заходів.
22. Перерахуйте основні категорії аномальних (нетипових) дітей.
23. Розкрийте складність структури атипового розвитку.
24. Опишіть чинники, що впливають на психофізичний розвиток дитини зі спеціальними освітніми потребами.
25. Охарактеризуйте сучасну систему спеціальних освітніх корекційно-реабілітаційних установ в нашій країні для нетипових дітей.
26. Вкажіть риси подібності та відмінності понять: «розумова відсталість», «олігофренія» «деменція».
27. Дайте характеристику різних ступенів олігофренії.
28. Опишіть особливості прояву дефекту у дементних дітей.
29. Дайте визначення поняттю «затримка психічного розвитку».
30. Перерахуйте причини, що викликають затримку психічного розвитку.
31. Вкажіть основні риси відмінності затримки психічного розвитку від порушення інтелекту і олігофренії.
32. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи, яка проводиться з дітьми із затримкою психічного розвитку.
33. Дайте коротку характеристику порушень усного мовлення.
34. Охарактеризуйте порушення писемного мовлення.
35. Розкрийте причини появи мовленнєвих порушень.
36. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи, яка проводиться з дітьми з мовленнєвими порушеннями.
37. Дайте характеристику дітям із затримкою психічного розвитку.
38. Виділіть групи дітей із сенсорними порушеннями.
39. Охарактеризуйте групу дітей із порушеннями слуху.
40. Охарактеризуйте групу дітей із порушеннями зору.
41. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи, яка проводиться з дітьми із порушеннями слуху та зору.
42. Назвіть види і причини виникнення порушення опорно-рухового апарату.
43. Опишіть особливості психофізичного розвитку дітей із ДЦП.
44. Розкрийте сутність корекційно-реабілітаційної роботи, яка проводиться з дітьми із ДЦП.
45. Дайте характеристику психопатологічним варіантів поведінкових порушень підлітків із порушеннями інтелектуального розвитку.
46. Опишіть клінічну картину раннього дитячого аутизму.
47. Розкрийте сутність корекційної освіти.
48. Дайте визначення основних компонентів процесу освіти.
49. Опишіть різні системи корекційної навчально-виховної роботи.
50. Перерахуйте основні принципи корекційної навчально-виховної роботи.
51. Виділіть найбільш актуальні проблеми, що стоять перед спеціальною педагогікою.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
26-30 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
16-25 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
1-15 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси.

Основна

1. Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. Комунікативний компонент мовленнєвої діяльності у дітей: діагностичний комплекс : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із

порушеннями мовлення. Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2020. 124с. (лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України № 22.1/12-Г-232 від 19.04.2019р.).

2. Електронний освітній ресурс: Брушневська І. М. Корекційно-реабілітаційний практикум. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2176> (рекомендовано науково-методичною радою Університету, протокол № 2 від 19 жовтня 2022 р.).

3. Брушневська І.М. Особливості формування комунікативної взаємодії дітей із порушеннями психофізичного розвитку у кризових умовах. Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 12– 13 трав. 2022 р. / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. І. Березан. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С.22-27.

4. Вакуленко Л.О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії. К. : Укрмедкнига. 2019. 372с.

5. Глоба О. П. Концепція створення в Україні Національної системи корекційно-реабілітаційних послуг. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*. Збірник наукових праць. За редакцією В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. Випуск 5, в 2-х т., том 2. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2015. С. 64-76.

6. Дегтяренко Т. М. Система корекційно-реабілітаційної роботи з дошкільниками з особливими освітніми потребами (1991-2008 рр.) : навчально-методичний посібник. Ч.1. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2022. 232 с.

7. Досвід США у процедурі встановлення інвалідності, розроблення програми реабілітації, та існування подібних комісій. Центр громадської адвокатури. 2009. URL: <http://www.pilga.in.ua/node/6213> (дата звернення 15.08.2024).

8. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник. Рівне, 2016. 141 с.

9. Основи діагностики, лікування та реабілітації вад розвитку опорно-рухового апарату дітей / за ред. Левицького А.Ф., Бензар І.М. К. : 2019. 220с.

10. Скрипник Т. Переваги командної роботи в процесі супроводу дитини з аутизмом в освітньому середовищі. *Педагогічний процес: теорія і практика* (серія: психологія). 2017. № 1 (56). С. 106–111.

11. Сташук О. О. Соціально-педагогічні аспекти організації ранньої соціальної реабілітації в зарубіжних країнах. Збірник наукових праць «*Педагогічні науки*». Херсон, 2017. Вип. LXXIX. Том 1. С. 216–224.

12. Сташук О. О. Соціальний практикум як реабілітаційна складова інтеграції дітей дошкільного віку з особливими потребами в соціальне середовище. Збірник наукових праць «*Педагогічний процес: теорія і практика*». Київ, 2018. № 1-2 (60-61). С. 168–177.

13. Children's Vision Rehabilitation Program. Robert C. Byrd Health Sciences Center. West Virginia University. URL: <http://www.hsc.wvu.edu/Eye/Child-Vision-Rehab>

14. Fthenakis W. E. Der Bayerische Bildungs und Erziehungsplan für Kinder in Tageseinrichtungen bis zur Einschulung. München, 2012. 520 p.

15. National rehabilitation center for children with disabilities. National Rehabilitation Center for Children with Disabilities. URL: <http://www.ryouiku-net.com/introduction/english.html>.

16. Sawyer M. Connecting with Families to Facilitate and Enhance Involvement. Teaching exceptional children. 2014. Vol. 47. № 3. P. 172–179. doi: <https://doi.org/10.1177/0040059914558946>.

Інформаційні ресурси

1. Деякі питання створення системи надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя [Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 350-р // Верховна Рада України: офіц. веб-портал. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-2019-%D1%80>.

2. Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 588 // Верховна Рада України: офіц. вебпортал. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2017-%D0%BF>.

3. Про затвердження Державної типової програми реабілітації інвалідів [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2006 № 1686 // Верховна Рада України: офіц. веб-портал. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1686-2006-%D0%BF>

4. Про затвердження плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків [Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1008-р // Верховна Рада України: офіц. веб-портал. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1008-2017-%D1%80>

5. Департамент загальної середньої та дошкільної освіти МОН України: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/department/department-of-secondary-andprimaryeducation/>

6. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://iitzo.gov.ua/biblioteka/>

7. <http://logoped.in.ua> Матеріали з діагностики та корекції вад мовлення, статті для батьків, описи дидактичних ігор.

8. <https://ispukr.org.ua/>

9. <https://mon.gov.ua>

10. <http://logoped.in.ua/>

11. <https://www.logoclub.com.ua/>

12. <https://logopedia.com.ua/>

13. https://www.youtube.com/channel/UCHP6_wPlQqHXylvqgUpmeXg

14. <http://logopedu.com.ua/>

15. <https://prometheus.org.ua/partnership/>

16. <https://ru.coursera.org/>

17. <https://vumonline.ua/>

18. <https://www.ed-era.com/>